

[Bjørn Elmquist]

Allerførst meget kort et par helt principielle betragtninger omkring dette spørgsmål.

Vi mener i venstre, at et frit, demokratisk samfund er et åbent samfund, og derfor er det også vor opfattelse, at flest muligt også blandt de offentligt ansatte skal være omfattet af og nyde godt af ytringsfriheden. Der ligger i dette synspunkt, at jo flere der giver deres besyv med i debatten, jo bredere og dermed næsten pr. definition bedre bliver den offentlige debat, og det mener vi må være til samfundets gavn og bedste.

Der er imidlertid og der skal naturligvis nødvendigvis være en række begrænsninger i denne principielle ret for offentligt ansatte til at ytre sig. Det har med loyalitetsprincippet at gøre. Det har med vores system i forvaltningen herhjemme at gøre, sådan som den forrige ordfører var inde på i sin tale, og det skal jeg ikke uddybe yderligere. Men jeg vil godt komme med den betragtning, at det kan være svært en gang imellem helt konkret at drage grænsen mellem ytringsfriheden og det område, hvor man bliver nødt til at erkende nogle begrænsninger.

I de seneste år har vi da også set en del eksempler på disse vanskeligheder. Fra den omfangsrige omtale i pressen vil jeg i flæng nævne den såkaldte Merklinsag. Der var også Snaresagen, og så fik de militære chefer lige pludselig mundkurv på, var der nogle der sagde i hvert fald, i raketsagen og i forsvarssagerne, og vi husker sikkert også alle sammen, at for en måneds tid siden var der en mindre affære, en mindre incidens, med et medlem af regeringen, der greb ind over for nationalbankdirektøren, da han gjorde, hvad mange andre vel nok mente ikke bare var hans ret, men faktisk også hans simple pligt, nemlig at udtale sig om rigets økonomiske forfatning.

For nogle dage siden har vi fået det forventede responsum om de offentligt ansattes ytringsfrihed, lavet af professor, dr. jur. Bent Christensen. Der har ikke rigtig været tid, i hvert fald ikke for mig, til at gennemarbejde det. Jeg har været igennem det en gang eller to, men jeg har allerede nu fået bekræftet den fornemmelse, som jeg også havde før, at der hverken i grundloven, i lovgivningen i øvrigt, i retssædvanen eller i domspraksis kan findes den helt store klarhed og hjælp ved afvejningen af disse modstående hensyn, som jeg tidligere har nævnt.

Der kan være visse fordele ved, at tingene flyder lidt, at der er fleksibilitet. Der er risiko for ved stive regler, at man begrænser ytringsfriheden, men jeg tror nu nok, at der er for stor uklarhed på området i øjeblikket.

Jeg skal ikke nu og her tage endelig stilling til formuleringerne i det forslag til folketingsbeslutning, som det radikale venstre har fremsat. Jeg skal heller ikke tage endelig stilling til, om det er lige præcis det, vi har brug for, men fra venstres side vil vi meget gerne give tilsagn om at deltage i udvalgsarbejdet. Vi mener, at det er en udmærket lejlighed, der her byder sig til nærmere at arbejde sig ind i problemet, også på grundlag af det responsum, som foreligger fra Bent Christensens side.

Agnete Laustsen (KF):

Der er ingen tvivl om, at det emne, vi i dag behandler, spørgsmålet om offentligt ansattes ytringsfrihed, er af væsentlig betydning såvel for de ansatte som for offentligheden, hvad en række konkrete sager, som hr. Bjørn Elmquist netop nævnedes det, tydeligt har vist.

Da vi i februar 1979 havde den store forespørgselsdebat, nævnedes alle, at den grundlæggende bestemmelse var grundlovens § 77, hvorefter enhver er berettiget til på tryk, i skrift og tale at offentliggøre sine tanker, dog under ansvar for domstolene. Censur og andre forebyggende foranstaltninger kan ingen sinde på ny genindføres.

Vor daværende ordfører, fru Grethe Fenger Møller, fremhævede ved den lejlighed, at det var elementært at slå fast, at offentligt ansatte havde samme ytringsfrihed som andre borgere og samme ret til at deltage i den offentlige debat, og hun fremdrog som eksempel det faktum, at en stor del af folketingets medlemmer – der er nogle, der synes en for stor del – er offentligt ansat. I dag er ca. 700.000 mennesker eller ca. en tredjedel af hele vor arbejdsstyrke offentligt ansat.

Professor Bent Christensen, som efter debatten sidste år blev bedt om at udarbejde et responsum om ytringsfrihed, nævner da også i dette, at hvis man skulle afskære offentligt ansatte fra at deltage i debatten, ville man komme til at savne værdifuld saglig viden.

Jeg vil gerne citere et par andre betragtninger fra hans responsum og gøre dem til